

SAKULİDİS KÜTÜPHANESİ

Z

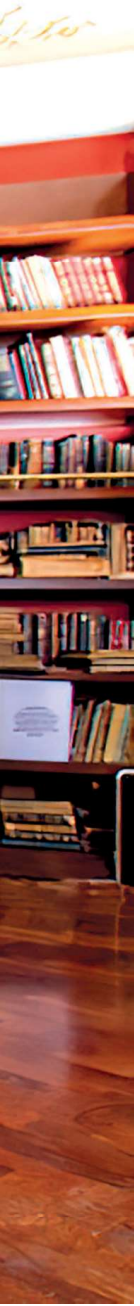
ISTİKLAL caddesindeki Sismanoglu Konağı (Sismanoglio Megaro), eski adıyla Grand Rue de Pera binası bugün Sakulidis Kütüphanesine ev sahipliği yapıyor. Barok ve klasik mimarisi ile tarihi önem taşıyan yapı 1939'da İstanbul'da Yunanistan Başkonsolosluğu kurulabilmesi için Yunanistan'a bağışlanmış. Fakat 2. Dünya Savaşı sebebiyle o dönemde kullanılamamış. 1973 yılında koruma altına alınan tarihî eserler ara-

sına giren konak, 2003 yılında restore edilmiş. 19. yüzyıla ait bu görkemli bina Sismanoglu ailesinin yardımları ile ayakta duruyor.

2013 yılında Sismanoglu Megaro bünyesinde açılan kütüphane Osmanlı İmparatorluğunda yaşamış Rum milleti ve İstanbul'un Rum cemaatinin tarihiyle ilgili çalışmaları destekleyen özel bir araştırma kütüphanesi. Mevcut koleksiyonunu yeni kitaplar satın alarak ve bağışlarla genişletmeye devam ediyor. Kütüphanede aslolarak

“Çağdaş Yunan Edebiyatı” ve “Okumayı Seven Çocuklar Köşesi” olmak üzere iki bölüm bulunuyor. Çağdaş Yunan Edebiyatı Bölümünde Yunan edebiyatından örnekler mevcut. Bu kitapların çoğunun Türkçesi de bulunuyor.

Kütüphaneye adını da veren en önemli bölümü, İstanbul'daki Yunanistan Başkonsolosluğuna hibe edilen peder Meletios Sakulidis'in (1926-2009) zengin kitap koleksiyonu. Birbirinden değerli kitaplardan oluşan bu arşiv, peder Sakoulidis'in kızı İvi

FOTOGRAF: AKUTHAL ARCHITECTURAL INTERIORS

Sakulidis tarafından kütüphaneye bağışlanmış.

İstanbul ve Anadolu Rumlarının tarihine ve kültürüne özel ilgi duyan Sakulidis bu konuda birçok kitap okur ve bunları biriktirmeye başlar. Hayatının sonuna dek devam eden bu merak sayesinde ardında İstanbul, Anadolu Rumları ve Osmanlı Devleti tarihi ile ilgili paha biçilemez bir koleksiyon bırakır.

Koleksiyondaki kitapların büyük çoğunluğu 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl başlarında yaşayan Osmanlı Rumlarının hayatıyla ilgili. Yunanca ve başka dillerde yayınlanan bu kitaplar arasında Karamanlıların, Yunan alfabesi ile Türkçe yazılı kitapları da bulunuyor. 160 ciltten oluşan Karamanlıca kitap grubunun çoğu İstanbul baskısı.

Sakulidis Kütüphanesinin zengin içeriğine bakıldığında din ve kiliseyle ilgili kitaplar, 700 kitaplık derneklerle ilgili tüzük ve raporlar, 600 ders kitabı, yabancı dillerde yazılmış roman tercümeleri ve İstanbullu veya Anadolu yazarların özgün eserleri, 190 ciltten oluşan yıllıklar, 150 ciltten fazla müzik kitabı ve 200 sözlük ve dil eğitimi kitapları göze çarpıyor. Kütüphane bunlar dışında hukuk, yerel tarih, İstanbul'da ve İzmir'de yayınlanan edebiyat/hiciv dergilerine, Aynalı Çeşme Rum İlkokulu ve Kumkapı Cemaat arşivine de ev sahipliği yapıyor.

Kütüphanedeki kitapların dijitalleştirilmesi halen devam etmekte. Yunanistan Başkonsolosluğu, dünyada herkesin ulaşım faydalanabilmesi için arşivi "Medusa" adındaki elektronik ortamda meraklılarına sunuyor. Bu ortamda Sakulidis Koleksiyonu da mevcut. Kütüphane hafta sonları ve resmî tatiller hariç, araştırmacıların kullanımına açık. **Z**

SYLLOGOS KÜTÜPHANESİ

İ

STANBUL'DA kurulan Syllagos Cemiyeti Türkiye'de daha çok İstanbul Helen Cemiyeti

adıyla tanınır.

Syllagos Cemiyeti 1861'de kurulmuştur. Muallim Cevdet, "Rum Mesai-i İlmiyyesi" başlıklı yazısında Syllagos Cemiyeti üzerinde genişçe durmuş, bu cemiyetin faaliyetlerini ahilik teşkilatının çalışmalarıyla kıyaslamıştır.² Muallim'in bu konuda yazdıkları yabancı araştırmacıların da dikkatini çekmiştir.³

Cemiyetin idarecilerinin, İstanbul'un işgal yıllarında işgalcilerle işbirliği boyutlarına varan ilişkileri bulunuyordu. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti kurulunca Yunanistan'a gitmişlerdi. Syllagos Cemiyeti bünyesindeki kütüphane de bir süre sahipsiz kalmıştı.

Kütüphane son derece önemli Rumca elyazmaları, tarih, edebiyat ve dinî içerikli kitaplar barındırması sebebiyle Cumhuriyetin ilk yıllarında koruma altına alınmış ve kitaplar Ankara'ya

gönderilmiştir. 1931'de Türk Tarih Kurumu kurulunca tarih konulu kitaplar oraya verilmiştir. Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde muhafaza edilen Rumca ve kıymetli tarih yazmalarının kataloğu da yayınlanmıştır: Paul Moraux'un hazırladığı *Bibliothèque de la Société Turque d'Histoire: Catalogue des Manuscrits Grecs (Fonds du Syllagos)* adlı eser, Syllagos yazmalarının künyelerini bütünüyle ihtiva eder.¹

Syllagos Kütüphanesinden intikal eden matbu tarih kaynakları ve yazmalar halen Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde muhafaza edilmektedir ve araştırmacılara açıktır. Syllagos'tan intikal eden tarih dışı eserler ise Millî Kütüphanededir. **Z**

NOTLAR

¹ Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1. bs., 1964, XIV, 265, [1] s. + [11] s. Ek 1. Paul Moraux, "Un document nouveau sur le Syllagos", *Belleten*, c. XLI, sayı 162 (Nisan/1977) -Ek 2, Kitap Tanıtımı: J. F. Pomar, "Bibliothèque de la Société Turque d'Histoire: catalogue des manuscrits grecs (Fonds du syllagos) / P. Moraux"; 2. bs., 1989.

² Bkz. Muallim Cevdet, *Mektep ve Medrese*, haz. Erdoğan Erüz, Çınar Yayınları, 1978, s. 115-123.

³ Bkz. Icharad Clogg, *Anglo-Greek Attitudes: Studies in History*, Palgrave MacMillan, 2000, s. 168-169.